

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijai

2022-03-10 Nr. S-47

DĖL KULTŪROS CENTRŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Etninės kultūros globos tarybos (toliau – Taryba) ekspertai aptarė Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos parengtą Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo NR. IX-2395 pakeitimo įstatymo projektą. Naujos redakcijos Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo projekte (toliau – KCĮ projektas) pabrėžiamas įstatymo tikslas skatinti Lietuvos tapatybės, tautinio paveldo ir tradicijų, nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimą ir plėtrą, o apibrėžiant kultūros centrų funkcijas įtvirtinama jų priedermė puoselėti etninę kultūrą, įgyvendinti nacionalinių, regiono ir vietos etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo vertybių išsaugojimo, stiprinimo ir sklaidos priemones bei įgyvendinti iniciatyvas, skirtas Lietuvos tapatybės ir tradicijų išsaugojimui, istorinės atminties aktualizavimui užtikrinti, stiprinančias vietos ir regiono kultūrinį savitumą. Dėl to, Taryba iš esmės pritaria Įstatymo projektui. Įvertindami tai, kad Kultūros centrų įstatymas ir Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymų nuostatos turi koreliuoti tarpusavyje, siūlome tobulinti KCĮ projektą, įtraukiant kai kuriuos patikslinimus ir papildymus:

1. KCĮ projekte ne kartą atskirai įvardijama etninė kultūra ir mėgėjų menas, nes tai yra netapačios sąvokos, tačiau ši nuostata nėra nuosekliai išlaikoma. KCĮ projekte įvardijant tik *mėgėjų meno kolektyvus*, nutylėjimo būdu su jais sutapatunami ir etninės kultūros srityje veikiantys kolektyvai, tačiau šie pagal Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymą patenka į *etninės kultūros subjektų* apibrėžtį. KCĮ projekto 2 straipsnio 3 dalyje pateiktas sąvokos *mėgėjų meno kolektyvas* apibrėžimas, kuriame akcentuojamas meno kūrinių sukūrimas ir tų kūrinių pristatymas, netinka etninės kultūros kolektyvams dėl šių priežasčių: 1) etninė kultūra ir jos subjektai negali būti priskiriami tik scenos meno sričiai, nes tai nėra pagrindinė etninės kultūros srityje veikiančių kolektyvų misija ir paskirtis, o etninės kultūros pristatymas scenoje yra tik vienas iš tradicinės kultūros raiškos būdų; 2) etninės kultūros kolektyvų veikla grindžiama siekiu kuo labiau atspindėti liaudies kūrybos autentiškas ypatybes, ją interpretuoti, o ne kurti naujus meno kūrinius; 3) tokių kolektyvų veikla greta liaudies kūrybos pavyzdžių atlikimo gali remtis ir kitų etninės kultūros sričių (pavyzdžiui, liaudies meno, tradicinių amatų, kulinarinio paveldo ir pan.) pagrindu, burti tradicijų saugotojų ar vietos bendruomenės nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo tikslais ir pan. Todėl siūlome KCĮ projekto 2 straipsnį papildyti nauja dalimi, apibrėžiant joje sąvoką *etninės kultūros kolektyvas*, kurią siūlome išdėstyti taip: „**Etninės kultūros kolektyvas** – etnografinio (-ių) regiono (-ų) ar lokalinę tapatybę puoselėjanti, nematerialaus kultūros paveldo tradicijas tęsianti ir perteikianti asmenų grupė, bendruomenė.“. Siūlome terminą *etninės kultūros kolektyvas* įtraukti į 4 straipsnio 4 ir 5 punktus, 5 straipsnio 4 punktą, kaip pateikta pridedamame priede.

2. Etninės kultūros plėtrai ypatingą reikšmę turi specializuotų etninės kultūros centrų veikla, tačiau nė viename teisės akte nėra apibrėžta jų sąvoka. Todėl siūlome KCĮ projekto 2 straipsnį papildyti nauja dalimi, apibrėžiant joje sąvoką *etninės kultūros kolektyvas*, kurią siūlome

išdėstyti taip: „**Etninės kultūros centras** – specializuotas kultūros centras, kaupiantis, puoselėjantis ir aktualizuojantis etnografinio (-ių) regiono (-ų) ir (ar) lokalines etninės kultūros vertybes, užtikrinantis nematerialaus kultūros paveldo tradicijų išsaugojimą.“. Siūlome terminą *etninės kultūros centras* įtraukti į 3 straipsnio 2 dalies 2 punktą, kaip pateikta pridedamame priede.

3. KCĮ 2 straipsnyje pateikiamas baigtinis naujų sąvokų sąrašas, tačiau šiame įstatyme naudojamos ir kitos sąvokos, apibrėžtos kituose teisės aktuose (pavyzdžiui, *etninė kultūra, nematerialus kultūros paveldas, profesionalus menas*), todėl siūlome papildyti KCĮ 2 straipsnį nauja dalimi, ją išdėstant taip: „Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos išdėstytos Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme, Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme, Tautinio paveldo produktų įstatyme, UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvencijoje.“.

Priede pateikiame Tarybos siūlomus konkrečių KCĮ projekto straipsnių papildymus ir pakeitimus.

PRIDEDAMA. Etninės kultūros globos tarybos siūlymai dėl Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo Nr. IX-2395 pakeitimo įstatymo atskirų straipsnių papildymo, 1 lapas.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

**ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBOS SIŪLYMAI DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS KULTŪROS CENTRŲ ĮSTATYMO NR. IX-2395 PAKEITIMO
ĮSTATYMO ATSKIRŲ STRAIPSNIŲ PAPILDYMO**

1. Siūlome papildyti 2 straipsnį „Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos“ naujomis dalimis:

„Etninės kultūros centras – specializuotas kultūros centras, kaupiantis, puoselėjantis ir aktualizuojantis etnografinio (-ių) regiono (-ų) ir (ar) lokales etninės kultūros vertybes, užtikrinantis šių nematerialaus kultūros paveldo tradicijų išsaugojimą.“

„Etninės kultūros kolektyvas – etnografinio (-ių) regiono (-ų) ar lokalinę tapatybę puoselėjanti, nematerialaus kultūros paveldo tradicijas tęsianti ir perteikianti asmenų grupė, bendruomenė.“

„Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos išdėstytos Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatyme, Meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme, Tautinio paveldo produktų įstatyme, UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvencijoje.“

2. Siūlome papildyti 3 straipsnio „Kultūros centrų tinklas“ 2 dalies 2 punktą žodžiais „(pavyzdžiui, etninės kultūros centras, etninės kultūros ir tradicinių amatų centras)“, išdėstant šį punktą taip:

„2) specializuotus – kultūros centrus, kurių veikla apima vieną kultūros ar meno sritį (pavyzdžiui, etninės kultūros centras, etninės kultūros ir tradicinių amatų centras).“

3. Siūlome papildyti 4 straipsnio „Lietuvos nacionalinio kultūros centro funkcijos“ 4 ir 5 punktus žodžiais „etninės kultūros ir“, išdėstant taip:

„4) analizuoja įvairių meno sričių ir žanrų kolektyvų veiklą, ruošia tautinių tradicijų perėmimo, meistriškumo ugdymo metodikas, vertina etninės kultūros ir mėgėjų meno kolektyvų meistriškumą, vykdo jų atrankas;“

„5) rengia ir įgyvendina kvalifikacijos tobulinimo programas savivaldybių kultūros centrų vadovams ir darbuotojams, nematerialaus kultūros paveldo, etninės kultūros specialistams, etninės kultūros ir mėgėjų meno kolektyvų vadovams, analizuoja šių darbuotojų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo, perkvalifikavimo poreikius;“

4. Siūlome papildyti 5 straipsnio „Savivaldybių ir kitų kultūros centrų funkcijos“ 4 ir 5 punktus žodžiais „etninės kultūros ir“, išdėstant taip:

„4) buria etninės kultūros ir mėgėjų meno kolektyvus, teikia priemones ir (ar) išteklius, reikalingus jų kultūrinei veiklai vykdyti;“